

יו"ל ע"י
מוסדות ווישווא ויזניץ
ירושלים
בנשיאות
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת תצוה-זכור תש"פ
גליון קל"ו

תפארת וזניץ

חידושי תורה נפלאים מספה"ק שארית מנחם

פרקי תולדות

פוס"ק מרן רביה"ק בעל
עזא"רית מנחם מווישווא זי"ע

ישיבת 'בית ישראל' וישווא

אהבתו לתלמידיו

אהבתו העזה של רבנו לתלמידיו פרי טיפוחיו והאהבה הרבה שהרעיף עליהם מעומק ליבו הטהור נחקקה בליבותיהם עד יומם האחרון עלי אדמות, רבנו העביר את רוב זמנו בין כתלי הישיבה במחיצת תלמידיו אהוביו, דאג לכל צרכיהם ושמר עליהם מכל משמר.

ככלל, עמדה הישיבה ותלמידיה בעדיפות הגבוהה ביותר בעיני רבנו, ועל אף טרדות הרבנות הקדיש את כל זמנו ומרצו לניהול הישיבה, לעיתים התבטא באוזני תושבי עירו כל רכושכם הרב אינו שווה מאומה לעומת דף גמרא אחד שלומד בחור בישיבה. ואכן הבחורים החזירו לו אהבה והערצה, והיו מכנים תדיר את רבנו בכינוי "רבי" (גם בחיי אביו הק').

ר' צבי מאיר הזנפלד ז"ל מסטמר למד בישיבה מתחילת הווסדה בשנת תרפ"ב, במשך שלושה זמנים הוא היה תלמיד מצטיין, על כן קירבו רבנו מאד ובחר בו שילמד בחברותא עם בנו אדמו"ר רבי ברוך, כשנפרד בסוף הזמן לקראת שובו לביתו, נשק לו רבנו על מצחו ברוב חיבה ואמר לו: "אשרי יולדתך" אגב כך העיר לו אם תמשך כך עוד זמן תוכל לקבל התרת הוראה, אבל משום סיבה לא יכול היה לחזור ללמוד בישיבה.

מפעם לפעם הופתעו מקורביו של רבנו, בראותם כיצד מבטל את עצמו בפני בחור צעיר ששוקד על תלמודו, משוחח עימו שעות ארוכות בדברי תורה, בלי להשית ליבו לטרדות הרבנות ולכל המתרחש סביבו, רבנו ויתר על עלייתו הפרטית בהקדישו חייו למען הכלל, כל תלמיד חש בלבו, שהוא בן יחיד אצל הרבי.

כתב הבעל הטורים **כתית** רומז לת"י שנה שנתקיים בית ראשון ות"כ שנתקיים בית שני, ואמר לו הקב"ה כאן, שאתה משה קיים לעולם (עיין סוטה י"ג ע"ב) ויש אומרים משה לא מת, וכן איתא בזוה"ק בראשית (דף ל"ז ע"ב), **מה שיהיה הוא שיהיה ר"ת משה**, תצוה להעלות נר תמיד, דהיינו שמשה רבינו קיים לעד ועתיד לגאול את בני ישראל בגאולה העתידה במהרה בימינו.

זהירות על ממון טהור

ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חתם קדש לה'.

ואפ"ל דהנה אמרו חז"ל (ברכות ל"ה ע"ב) דבזמן שישראל עושין רצונו של מקום נקרא **דגנך**, דהוא שלהם, ואם לאו נקרא **דגני**, דהקב"ה נוטלו מהם.

והנה מהדברים אשר צריכין זהירות יתירה, הוא שיהיה להם זהב טהור, בלי תערובת גזל אונאה ושאר איסורין. ובזה יש לפרש הפסוק ועשית ציץ, **ציץ** לשון ראייה והבטה מלשון מציץ מן החרכים (שה"ש ב' ט'), שצריך כל איש מישראל לראות שהזהב שלו יהיה טהור וכשר מכל איסורים, דאל"כ ופתחת עליו פתוחי חותם קודש לה', דהיינו שיהיה נקרא דגני ולא דגנך, והקב"ה יהא נוטל ממך, ולא תוכל לקיים המצוות שצריכים לעשות עם הכסף, דהא אינו שלך.

גאולה העתידה בזכות משה רבינו

כתית למאור להעלות נר תמיד.

אפ"ל בהקדמה מה שכתב באור החיים הק' ריש פרשה זו, לפרש אומרו ואתה תצוה את בני ישראל וגו', על פי המובא בזוהר חדש (דף ח. ת.) כי ד' גליות של ישראל כל אחד מהם נגאלו ממנו בזכות אחד, גלות הראשון נגאלו בזכות אברהם אבינו ע"ה, ב' נגאלו בזכות יצחק, ג' בזכות יעקב, והד' תלוי בזכות משה, ולזה נתארך הגלות כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצות אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה. וזה הוא שרמז הכתוב כאן באומרו ואתה תצוה את בני ישראל, על דרך כי מלאכיו יצוה (תהלים צא יא), או על דרך אומרם ז"ל אין צו אלא מלכות, כי הוא ימלוך עלינו לעתיד, ותנאי הוא הדבר שיעסקו ישראל בתורה, וזה הוא אומרו ויקחו אליך שמן זית זך, ירמוז אל התורה שנמשלה לשמן, מה שמן מאיר לעולם כך התורה (דבר' ז א) והם דברי הזוהר שכתבנו בסמוך, ודקדק לומר זך, שצריכין לעסוק בתורה לשמה בלי שמרים, שהם לקנתר חס ושלום, או להתגדל וכדומה, אלה הם שמריה, עכ"ד.

ובזה אפשר לפרש המשך הכתוב 'כתית למאור להעלות נר תמיד', דהנה

או יאמר, שהמדרש נתקשה בדבר זה מדוע הגדיל הקב"ה את אהרן ובניו דווקא לקדש אותם, ובא כמשיב דכיון שהיה לו חלק בחטא העגל שאמר להם פרקו נזמי הזהב וכו', ואמרו חז"ל (יומא כב, ב) אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק, אין מעמידין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו, שאם תזוח דעתו עליו אומרין לו חזור לאחוריך, ולזה נתגדל אהרן דוקא, בשביל שהי' לו קופה של שרצים, שהיו אומרים שהי' לו שייכות בחטא העגל, וע"כ היה ביכלתו להתגדל ולהתקדש ולהיות כהן.

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו לי (כת, א).

יש לדקדק מה רמז לו הקב"ה באמרו 'מתוך בני ישראל'.

ואפ"ל בהקדם מה שכתב בייטב פנים (אבני זכרון ר"ה אות ד) לפרש הכתוב (תהלים קלו י-יד) למכה מצרים וגו' ויוצא ישראל מתוכם וגו', על פי מה דאיתא במדרש (ילקוט בשלח רמז רל"ד) שקטרג שר של מצרים מה נשתנו אלו מאלו וכו' אמר לו הקב"ה שוטה אתה דן שוגג כמזיד ואונס כרצון וכו', נמצא התוך והפנימיות של ישראל ועומק הלב הוא לד', וזהו שאמר למכה מצרים וגו', ושלא תאמר מה נשתנו אלו מאלו, על זה אמר ויוצא ישראל 'מתוכם', כלומר מכח תוכם, על ידי תוכו שאינו כברו החיצונית, כי אם קדוש לד' עכ"ד.

ומעתה יובן על נכון, דכאשר הקב"ה ציוה למשה רבינו ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, המתיק טעמו ונימוקו מדוע בחר באהרן דווקא, 'מתוך בני ישראל', מחמת שהיה עמהם בחטא העגל, ויודע ומכיר בכל הנסיונות והקושיים שעבר עליהם, ותוכם ופנימיותם הוא טובה, וע"כ יכול לכפר על בני ישראל בעבודת הקרבנות.

יש לדקדק על אומרו 'לכהנו לי', דהול"ל ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו 'לכהנים', דהיינו שיהיו כהנים, ומדוע כתיב לי'.

ונראה לבאר בהקדם הא דאיתא במדרש רבה (לז, ב) בפסוק זה, ואתה הקרב אליך את אהרן וגו' לכהנו לי, מה ראה הקב"ה שיגדל לאהרן ובניו לקדש אותם, אמרו בשעה שירד משה מסיני וראה ישראל באותו מעשה [העגל], הביט באהרן והיה מקיש עליו בקרנס [פטיש], סבור היה משה, שהיה אהרן שותף עמהן, והיה בלבו עליו, א"ל הקב"ה משה יודע אני כוונתו של אהרן איך היתה לטובה, בשעה שאמרו ישראל לאהרן קום עשה לנו אלהים, אמר להם פרקנו נזמי הזהב, אמר להם מאחר ואני כהן, אני אעשה אותו ואני אהיה מקריב לפניו, והוא לא נתעסק בכך אלא כדי לעכבם עד שיבא משה, אמר לו הקב"ה, אהרן יודע אני היאך היתה כוונתך, חייך אין אני משליט על קרבנותיהם של בני אלא אתה, לכך נאמר ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו' ע"כ.

ומבואר דאהרן הכהן חטא במעשה, אבל מחשבתו וכוונתו היה לטובה, וכבר האריכו בספרי דרוש לחקור האם העיקר הוא המחשבה או המעשה, דאי אזלינן בתר מעשה נמצא שחטא אהרן, ואי אזלינן בתר מחשבה לא חטא, כי מחשבתו היה לטובה.

ולפי זה יתבאר טעם אומרו לכהנו לי', הכוונה על דרך שפירש"י ויקחו לי תרומה לי לשמי', דהיינו שתהא כוונתו ומחשבתו בעבודת הקרבנות לשם שמים, שהרי עבודת הקרבנות בא לכפר על העגל, וכיון שהחטא לא היה מצד המחשבה רק מצד המעשה, ע"כ נצטווה שתהא מחשבתו בשלימות לשם שמים, כדי להכריע דהעיקר הוא המחשבה, וא"כ יתוקן עון העגל, כי מצד המחשבה לא היה פגם כלל.

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו לי (כת, א).

ובמדרש רבה (לז, ד) הה"ד (תהלים קיט, צב) לולי תורתך שעשעתי אז אבדתי בעניי, כשאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו', הרע לו, אמר לו הקב"ה למשה תורה היתה לי ונתתיה לך, שאלולא היא אבדתי עולמי.

וצריך ביאור מה היתה תשובתו של הקב"ה למשה רבינו, הלא הרע לו על כהונתו של אהרן, מפני שהיה רוצה בעצמו לשמש בכהונה.

וי"ל דהנה הכהן היה מכפר על בני ישראל על ידי עבודת הקרבנות, ועל דרך שאמרו חז"ל (אבות א, ב) שהעולם מתקיים ע"י העבודה, דהיינו על ידי עבודת הקרבנות שמכפרין על בני ישראל. אמנם זה היה רק בזמן שבית המקדש היה קיים, אבל עכשיו שאין בית המקדש קיים, אין העולם מתקיים אלא בזכות לימוד התורה, על דרך אמרם ז"ל (מנחות קי, א) זאת תורת העולה, כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, וכן אמרו חז"ל (ברכות ה, א) מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד, והכוונה כנ"ל שאין קיום להעולם בלי כח התורה, בשביל שעתה אין עבודת הקרבנות המעמיד את העולם. וזהו שאמר הקב"ה למשה רבינו, לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי, רצה לומר שרק בכח התורה הנקראת על שמו תורת משה יהיה קיום להעולם בכל הדורות גם בזמן הגלות, שאילולא התורה אבדתי עולמי, שאחרי חורבן ביהמ"ק כשפסקה העבודה לא היה עולם מתקיים בלי התורה, ובזה נחה דעתו של משה רבינו.

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו לי (כת, א).